

แบบฟอร์ม

การนำเสนอผลงาน Best practice Service Plan

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service plan sharing)

ครั้งที่ 5/2561

ส่วนที่ 1

ชื่อผลงาน Best practice Service Plan สาขา สุขภาพจิตและจิตเวช

เรื่อง ภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยไตเสื่อมและผลของการดูแลรักษา ใน CKD Clinic โรงพยาบาลแม่จัน
จังหวัดเชียงราย

รูปแบบการนำเสนอ ผลงานวิชาการ

ชื่อผู้ส่งผลงาน

ชื่อ-สกุล นางอัญชลิกา ภูมิรัชฎากุล

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

สถานที่ปฏิบัติงาน งานสุขภาพจิต จิตเวชและให้การปรึกษา โรงพยาบาลแม่จัน

จังหวัดเชียงราย เขตสุขภาพที่ 1

โทรศัพท์ 053-660831 ต่อ 225 มือถือ 088-2676009 โทรสาร 053-660961

E-mail anchalika007@gmail.com

ปีที่ดำเนินงาน 2560

Best Practice Service สาขาสุขภาพจิตและจิตเวชเขตสุขภาพที่ 1

บทคัดย่อ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา : ผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ในระบบสุขภาพ ปี 2559 มีผู้ป่วยเรื้อรังมารับบริการใน NCD Clinic รวม 14,118 ราย จากการคัดกรองพบภาวะไตเสื่อมรวมทุกระยะร้อยละ 30.6 ภาวะซีมเศร้าร้อยละ 44.7 การชะลอความเสื่อมของไตเป็นหัวใจสำคัญในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังตั้งแต่วัยแรก ดังนั้น โรงพยาบาลแม่จันจึงมีการจัดบริการ CKD Clinic ขึ้น มีผู้ป่วยไตเสื่อมระยะที่ 3-5 ขึ้นทะเบียนสะสม 495 ราย ยังรับบริการสม่ำเสมอจนถึงปัจจุบัน 295 ราย อย่างไรก็ตามพบอุบัติการณ์การฆ่าตัวตายสำเร็จในผู้ป่วยไตวายระยะที่ 5 จำนวน 2 ราย จากการทบทวนแบบสอบถามโรคไม่พบผู้ป่วยดังกล่าวเคยได้รับบริการด้านสุขภาพจิตมาก่อน

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาการเกิดภาวะซีมเศร้าของผู้ป่วยไตเสื่อมและผลการดูแลรักษา

รูปแบบศึกษา: เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา รูปแบบ one-group intervention

วิธีดำเนินการ: ศึกษาผู้ป่วยโรคไตเสื่อมที่ขึ้นทะเบียนใน CKD Clinic ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2560 รวบรวมข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางคลินิก การคัดกรองและประเมินภาวะซีมเศร้า การให้สุขภาพจิตศึกษาและการรักษาด้วยยาต้านอารมณ์เศร้า ภาวะซีมเศร้าก่อนการศึกษาและสิ้นสุดการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และ paired t-test

ผลการดำเนินการ: ผู้ป่วยไตเสื่อมที่ได้รับการคัดกรองและประเมินจำนวน 236 ราย พบมีภาวะซีมเศร้าจำนวน 18 ราย (ร้อยละ 7.6) ส่วนใหญ่เป็นชาย อายุเฉลี่ย 62 ปี ไตเสื่อมระยะที่ 3 ร้อยละ 55.6 มีประวัติโรคร่วมเป็นความดันโลหิตสูงร้อยละ 83.3 ระยะเวลาป่วยโรคไตเสื่อมเฉลี่ย 4.8 ปี ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์และรักษาด้วยยาต้านอารมณ์เศร้าร่วมกับสุขภาพจิตศึกษา ร้อยละ 66.7 ได้รับสุขภาพจิตศึกษาอย่างเดียวยุติเหตุผลการแพทย์และอาการข้างเคียงของยาร้อยละ 33.3 ภายหลังการรักษา ผู้ป่วยลดระดับภาวะซีมเศร้าได้อย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

การจัดบริการในหน่วยบริการโรคเรื้อรังนั้น นอกจากการให้บริการทางกายแล้ว การจัดให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการทางสุขภาพจิต มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คลินิกไตเสื่อม เป็นหน่วยบริการที่เพิ่งมีการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นให้ผู้ป่วยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเอง ชะลอการเสื่อมของไต เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ได้อย่างปกติสุข จากอุบัติการณ์ การฆ่าตัวตายสำเร็จของผู้ป่วยไตเสื่อมเรื้อรังจำนวน 2 ราย ในปี 2559 ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษา การเกิดภาวะซีมเศร้าในผู้ป่วยไตเสื่อมและผลของการดูแลรักษา ใน CKD Clinic โรงพยาบาลแม่จัน เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปพัฒนาระบบในคลินิกไตเสื่อม เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วยไตเสื่อมต่อไป ท้ายที่สุด การดูแลสุขภาพจิตควบคู่ไปกับการรักษาของแพทย์ ในผู้ป่วยโรคไตเสื่อมเรื้อรังที่มีภาวะซีมเศร้า จึงสามารถขยายผลการศึกษาไปใช้กับผู้ป่วยโรคอื่นๆที่มีภาวะซีมเศร้าได้

ความภาคภูมิใจ

- เป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยไตเสื่อมอย่างองค์รวม
- นำเสนอผลงานแบบปากเปล่าในมหกรรมคุณภาพ (HA) โรงพยาบาลแม่จัน 2560
- นำเสนอผลงานแบบปากเปล่าในการประชุมวิจัยทางคลินิก โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ 2560
- นำเสนอแบบปากเปล่า ในเวทีนำเสนอผลงานวิชาการและนวัตกรรม บุคลากรสาธารณสุข จังหวัดเชียงราย ประจำปี 2560